మనవే'మన పద్యాలు

ఆ. వె. తల్లిదండ్రులెన్ని తనదు జన్మములెన్ని
తిరిగి యెఱుగనట్టి దారులెన్ని
స్థిరము నస్థిరమును తెలియలేడజ్ఞాని
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

అర్థములు : యెఱుగనట్టి = తెలియనటువంటి.
స్థిరము = నిలకడగా ఎల్లప్పుడూ లభించేది.
అస్థిరము = నిలకడ లేనిది, నశించిపోయేది.

తాత్పర్యము : మనము గతములో ఎన్ని జన్మలు ఎత్తి ఉన్నమో ఎవరికీ తెలియదు. మనకి ఎంతమంది తల్లిదండ్రులుగా వచ్చారో మనకి తెలియదు. ఎన్ని జన్మలు దాటుతూ వచ్చినా, ప్రతి జన్మా కొత్తదే. తిరిగి తిరిగి ఎన్నిసార్లు ఈ జన్మను పొందుతున్నా, మనకు ఆ దారిని గురించిన సరియైన అవగాహన లేదు. 'ఏ వస్తువు ఎల్లప్పుడూ నిలిచి ఉండేది? ఏది నశిస్తుంది?' అన్న జ్ఞానము లేక అజ్ఞానములో కొట్టుకుపోతున్నాము. ఏది స్థిరము, ఏది అస్థిరము అన్న జ్ఞానము పొందిన మానవుడు ధన్యుడు కదా!

ఆ. వె. ఇచ్చువాని యొద్ద నీయని వాడున్న
చచ్చుగాని యీవి సాగనీడు
కల్పతరువు క్రింద గచ్చపొదున్నట్లు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

అర్థములు : ఇచ్చువాని = దానగుణము కలిగిన వాని; ఈయనివాడు = దానగుణము లేనివాడు;
చచ్చుగాని = తను చనిపోవుటకైననూ సిద్ధపడునుగాని; ఈవి = దాతృత్వమును;
సాగనీడు = సాగనివ్వడు; కల్పతరువు = కల్పవృక్షము; గచ్చపొదు = ముళ్ళపొద;

తాత్పర్యము: కల్పవృక్షము క్రింద ముళ్ళపొదయున్న, ఆ కల్పవృక్షమును చేరువారిని ఆ ముళ్ళపొద అడ్డుగా యుండి ఆటంకము కల్గించును. అదేవిధముగా దానగుణము కలిగినవాని చెంత లోభియున్నచో, వాడు ప్రాణములు విడుచుటకైననూ సిద్ధపడునుగాని, దాత చేయు దానములను చేయనివ్వడు.

(ఇందులో కొంత భాగము స్వామి చిదాత్మానందగారి 'వేమన పద్యములు - అంతరార్థము' ప్రవచనములలో ఒంట పట్టించుకున్న సారాంశము. పూజ్య శ్రీ స్వామి చిదాత్మానంద గారికి ధన్యవాదములతో...)